

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, PL 77,
67101 KOKKOLA
sähköpostitse
kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

ja

Halsuan kunta
halsua.kunta@halsua.fi

Viite EPOELY/4677/2015.

Lausunto Halsuan tuulivoimapuiston yleiskaavaehdotuksesta ja tuulipuiston YVA-selostuksesta

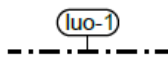
Keski-Pohjanmaan Metsänomistajien Liitto ry on metsänomistajien yhteisönä osallinen, jonka toimialaa suunnittelussa käsitellään. Metsänomistajat ovat maanomistajina hankkeen kannalta ja hankkeen tosiasiallisten todellisten vaikutusten kannalta aivan keskeisin yleiskaava-alueen ryhmä niin maa- ja/tai metsätalouden harjoittajina kuin myös muissa moninaisissa rooleissa. Moni on myös suoraan vuokranantajana ko. hankkeessa. Ilman vuokranantajia ei olisi koko hanketta!

Keski-Pohjanmaan Metsänomistajien Liitto katsoo, että alueen maanomistajien tasapuolisen kohtelun, alkutuotannon ja kunnan alueella toimivien elinkeinojen toimintaedellytysten turvaamisen kannalta tutkituista kolmesta vaihtoehdosta suhteessa Suomen ja Halsuan kunnan tavoitteisiin nähden laajin VE1 on ainoana toteuttamiskelpoinen. Sen mukaan yleiskaavavalmistelun tulee edetä. VE1 tukee myös kunnanvaltuuston kuntastrategian, talousarvion ja toimintasuunnitelman kautta linjaamaa tuulivoimaosayleiskaavaa.

Liitto tukee täysin Suomen, Halsuan kunnanvaltuuston, maansa vuokranneiden ja itse hankkeen tuulivoiman rakentamistavoitteita. Kaikki keinot maaseudun asuttuna pitämiseksi tarvitaan. Jo yksin senkin takia, että metsätalouden ja maamme huoltovarmuuden vaatimat alkutuotannon perustoiminnot voidaan talouskylillä ylläpitää ja sen myötä saada raaka-ainetta jalostukseen ja saada puujalostus- ja metsäteollisuuden tuotteiden viennillä ja kotimaisella käytöllä pidettyä Suomi hyvinvointivaltiona.

Keski-Pohjanmaan Metsänomistajien Liitto ei hyväksy kaavaesitykseen kunnanvaltuuston päätökseen nähden pyytämättä lisättyjä yleiskaavan toissijaisia suojeluun perustuvia tavoitteita ja siihen liittyviä kaavamerkintöjä

luo-1 ja luo-2.

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE.
Alueella sijaitsee Metsälain 10 §:n ja/tai Vesilain 11 §:n mukaisia kohteita.
Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava luontoarvot sekä alueen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän luonteen turvaaminen.

Liitto vastustaa jyrkästi näitä ja sitä tapaa miten ne on kaavaluonnokseen tulleet vastoin kunnanvaltuuston päättävää kantaa sen mukaiseen valmisteluun. Suojelutavoitteita ja luo-1 ja luo 2 -merkintöjä ei ole tuotu prosessin aikana tiedotus- ja keskustelutilaisuuksissa eikä maanomistaja-kirjeissä esiin ollenkaan, vaikka kaavaa ajetaan oikeusvaikutteisena! Lausuntomateriaalin kirjallisessa esityksessä tuodaan jopa esiin, että näitä muita tavoitteita valmistellaan prosessin aikana. Näin toimien on jo luotu vakavat perusteet pitkille valitusprosesseille valtuuston päättämän tavoitteen vastaisesti. Tuulivoiman rakentamisen kannalta epäolennaiset ja virheellisesti metsälain 10 §:llä perustellut luo-1 merkinnät ja luo-2 -merkinnät vaarantavat sinällään koko tärkeän tuulivoimahankkeen. Merkinnät pitääkin poistaa tästä yleiskaavasta kokonaan hankkeen tavoitteita uhkaavana tekijänä ja aivan ilmeisten kaavavalitusten käynnistäjinä ja myös siksi, että kunnanvaltuusto ei ole niitä valmisteluun hyväksynyt. Nyt ei olla rakentamassa uutta suojelukaavaa Halsualle, vaan tuulivoimakaavaa, ja sen tavoitteen tulee näkyä valmistelussa, kaavamerkinnöistä ja kaavamääräyksistä lähtien, jotta kunnanvaltuuston tahto toteutuu.

- Tuulivoimaloiden, tuulivoimaloiden huolto- ja rakentamisteiden sekä nykyisten perusparannettavien teiden ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet sekä muinaisjäännökset.

Yllä olevaa kaavamääräystä tulee loppuosaltaan muuttaa siten, että "sijoittamisessa on otettava huomioon metsälain 10 §:n ja vesilain 11:n mukaiset kohteet. Tuulivoimalat on sijoitettava kangasmaalle ja maakaapelit pääsääntöisesti teiden viereen".

Em. muutoksen jälkeen luo-1 ja luo-2 ja sm -merkinnät voidaan kokonaisuudessaan poistaa tarpeettomina. Niiden jääminen olisi tuulivoiman saamiselle valitusten takia vahingollista. Ao. lait hoitavat nämä merkinnät oikeusvaikutteisesti ilman näitä kaavamerkintöjä. Metsälain 10 §:n alueet ovat pienialaisia enintään 2 ha alueita. Nyt luo-1 merkinnöillä on kirjattu jopa yksittäiselle tilalle moninkertaisia pinta-aloja metsälailalla perustellen ja suokohtaisesti maanomistajille jopa satoja hehtaareita tavoitteiden kannalta täysin perusteettomasti. Lisäksi metsälaki on toissijainen laki mikä näyttää kaavan laatijoilta jääneen kokonaan lakisäätteenä asiana huomioimatta.

Perustelu metsälain 10 §:llä on siis yhtä tyhjän päällä. Jos maankäyttölaji muuttuu esim. tuulivoiman rakentamisalueeksi, niin metsälaki ei ole enää edes voimassa. Tuulivoiman rakentaminen tuuliolosuhteiltaan edullisille korkeille alueille eli kantaville kankailla ei mitenkään vaarannu, sillä että nämä suojelukaavan tyyppilliset luo-1 ja luo-2 -merkinnät jätetään suoalueilta kokonaan pois. Tuulivoimaa ei rakenneta suolle vaan kankaalle.

MUINAISMUISTOKOHDE.

Muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Kaikista aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista tulee pyytää museoviranomaisen lausunto. Kohteen numero viittaa yleiskaavan selostuksen kohdeluetteloon.

Oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan ei saa merkitä edellä olevan kaltaisia pakollisia lausunnonpyyntöautomaatteja. Ne lisäävät aivan turhaan kaava-alueen maanomistajien metsätalouden kustannuksia lupamaksuina ja lisäävät byrokratiaa ja ovat siten Suomen viimeaikaisten hallitusohjelmien vastaisia. Byrokratiaa pitää päinvastoin vähentää eikä sortua yleiskaavalla sitä lisäämään. Muinaismuistolaki ja metsälaki metsänkäyttöilmoituskäytäntöineen pitävät huolen siitä, että metsätalouden toimenpitein näitä kohteita ei turmella – kaavaa ei enää siihen byrokratiaa lisäävänä tarvita.

- Yleiskaava-alueelle saa sijoittaa vähäistä maa- ja metsätaloutta palvelevaa rakentamista.

Em. kaavamääräystä tulee muuttaa siten, että ”yleiskaava-alueelle saa sijoittaa vähäistä maa- ja metsätaloutta, niiden liitännäiselinkeinotaloutta (esim. mehiläistalous, laiduntamistalous, turkistarhaus, maa-ainesten myynti), metsästystä, sekä tilalla olemassa olevaa vapaa-ajan rakennuskantaa palvelevaa rakentamista ja näiden lisärakentamista”. Tähän on selkeä kunnanvaltuuston päättämä tahto Halsuan kuntastrategiana.

Tuulivoiman yleiskaavasta ei saa tulla heikentäjää alueen elinkeinoille tai vapaa-ajan mahdollisuuksille. Yleiskaavaluonnoksen em. teksti on siis oikeusvaikutteisena liian rajaava. Se on kunnalle ja sen asukkaille sekä vapaa-ajan toimijoille alueen vetovoimaisuutta heikentävä ja elinkeinoille vahingollinen.

M-1

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE.

Alue on varattu pääasiassa metsätaloutta varten. Alueelle saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille ja niitä varten huoltoteitä, teknisiä verkkoja sekä varastointi- ja kokoonpanoalueita.

Kaavamerkintä M-1 on olennaisesti puutteellisena vahingollinen ja sitä tulee korjata. Kaava-alue on piirretty osin mielivaltaisesti ottamatta huomioon alueen kattavaa metsätiestöä ja niiden hyötyalueita. Kun alueen olennaiset metsätiestöt (kuten esim. Ärmätintie) otetaan koko hyötyalueeltaan mukaan yleiskaavan aluerajaukseen, niin rajauksen sisällä jo olevien peltojen, ja rajauksen korjauksella mukaan tulevien peltojen myötä kaavamerkinnän aloitustekstiä tulee korjata ja ylipäätään laajentaa kunnanvaltuuston päättämän strategian mukaisesti. ”Alue on varattu ensisijaisesti metsätaloutta, mutta myös maataloutta ja näiden liitännäiselinkeinotoimintaa varten”.

Maa-ainesten ottoa ja myyntiä, turvetuotantoa, mehiläistaloutta, laiduntamistaloutta, riistataloutta yms maa- ja metsätalouden liitännäistä ei pidä rajata alueen elinkelpoisuutta kaventaen huonolla ja kunnanvaltuuston nimenomaisen tahdon vastaisella kaavamääräyksellä.

Kaavamerkintä tarkoittaa alueen metsäteiden käyttämistä myös huoltoteinä, varateinä ja kuntalaisten, metsätalouden toimijoiden, metsästäjien ja marjastajien turvallisuutta lisäävinä hätäteinä, joten metsäteiden hyötyalueetkin on otettava kokonaisuina mukaan yleiskaavan aluerajaukseen kunnanvaltuuston päättämän kuntastrategian tahtotilan mukaisesti.

Rakentamisen ja raskaan huollon aikainen raskaan liikenteen vaatima taso voi toki olla vain yhdestä suunnasta tulevana tuulivoimalalle asti, mutta läpiajokelpoiset tiestöt on huolto-, vara- ja hätäteinä tarpeen koko tien hyötyalueen osalta. Esimerkiksi Ärmätintie Hautakoskentieltä alkaen on kokonaisuudessaan M-1 merkinnän mukaista tietä, vaikka raskaan kaluston kuljetusreitti onkin Lestijärventien suunnasta. Tämä on huomioitava yleiskaavan aluerajausta laajentamalla tien hyötyalueen kattavaksi, jotta kunnanvaltuuston päättämä tahtotila toteutuu.

Perustuslaki ja yhdenvertaisuuslaki edellyttävät maanomistajien tasapuolista kohtelua. VE2:ssa hankealueen maanomistajien tasapuolinen kohtelu ja elinkeinojen toimintaedellytysten turvaaminen vaarantuu niin ratkaisevasti, että sitä ei voi ottaa jatkovalmistelun pohjaksi. Töppösen luolikko -alueen Halsuan kuntaa ja maakuntaakin laajempi merkitys ymmärretään. Kanniston alueella VE2 voi sen takia tulla poikkeuksena kysymykseen, mutta Honkakankaan alueella ei ole sellaisia todellisia tuulivoimalaitosten rakentamista estäviä suojeltavia luontoarvoa, mikä johtaisi VE2:n valintaan. Hankkeen laajuus ja rakentamisen sijoittuminen kankaille ei vaaranna suoalueiden luontoarvoja. Tiestö on pääosin jo olemassa ja uusia teitä tehdään hankkeen laajuuteen nähden hyvin vähän.

Kuntastrategiastakin johdettavissa oleva tasapuolinen kohtelun vaatimus alkaa jo kaava-alueen rajauksesta. Ei ole oikein, että hankkeen aiempaan suunnittelualueerajaukseen nähden kaava-alueen rajalla hankkeen ”myyntiponnistelujen” tuloksena vuokrasopimuksen jo tehneitä tiloja on jätetty nyt esitetyn kaava-alueen rajauksen ulkopuolelle, vaikka etäisyys lähimpään tuulivoimalaan on olennaisesti lyhyempi kuin toisten tilojen, jotka on otettu kaava-alueeseen, vaikka etäisyys tuulivoimalaan on paljon pidempi. Tällaiset mielivaltaisuutta osoittavat valmisteluvirheet tulee tietenkin korjata, jotta ei turhaan ajauduta pitkiin yhdenvertaisuusvalituskierteisiin.

Kaava-alueen koko ei saa olla vaihtoehtoista riippuva rakennettiin sitten enemmän tai vähemmän tuulivoimaloita. Perusteltua on, että kaava-alue ulottuu Honkakankaalla kaikissa vaihtoehtoissa metsähallituksen rajaan asti eli kattaa yksityismaat metsätien vaikutusalueella kokonaisuudessaan. Ja kylän pinnassa on perusteltua, että kaava-alue ulottuu metsätien vaikutusalueen kanssa yhtenevästi, jotta tilat ja niiden omistajat olisivat perustuslain ja yhdenvertaisuuslain tarkoittamalla tavalla tasapuolisessa ja yhdenvertaisessa asemassa keskenään eikä mielivaltaisen rajauksen uhreja.

Sillä, onko kiinteistön omistaja tehnyt vuokrasopimuksen, ei tietenkään saa olla mitään vaikutusta kaava-alueen rajaan. Kaava-alueen raja on ylempänä eli kuntasrategiatason asia, millä turvataan myös kylien asukkaiden tavoitteita. Tästä olennaisesta periaatteesta poikkeaminen tuo eväät em. valituksille. Toisaalta yksityisen omistusoikeuden suoja on kuitenkin niin vahva, että itse tuulivoimalan sijoitusta ei voi kirjata kaavassakaan muuta kuin vuokrasopimuksen mukaiselle tilalle. Tätä periaatetta on syytä kunnioittaa, jotta turhilta valituksilta tältäkin osin vältyttäisiin.

K-P:n Mo-Liitto edellyttää, että kaava-alue pysyy metsätiestön hyötyalueella asti laajennettuna oli vaihtoehto sitten laajempi tai suppeampi voimaloiden määrä. Tällöin turvataan kuntastrategian mukaisesti yleiskaavalla myös kylien asukkaiden asema sille, että tuulivoimaa ei rakenneta jatkossakaan liian lähelle pysyvää asutusta. Suurjännitelinjan kulku hankkeen halki loisi mahdollisuudet laajentaa alueita myöhemmin, joten kaava-alue tulee olla jo tässä vaiheessa

laaja kylille asti, jotta sillä voidaan estää tuulivoiman liian lähelle asutusta rakentaminen jatkossa. Olemassa oleva suurjännitelinja tuo ilmeisen paineen tulevaisuudessa laajentaa tuulivoimaa entisestään, joten jo nyt kylät on huomioitava ottamalla ne yleiskaavan alueeseen mukaan liian lähelle rakentamisen estäjäksi.

Liitto katsoo, että vuokrasopimusperusteilla ei siis saa olla mitään vaikutusta yleiskaavan kaava-alueeseen. Lyhytjänteistä ja kohtuutonta olisi ajatella, että mitä suppeampi kaava-alue, sitä isompi vuokratuotto välialuelle. Senkään takia kuntastrategiasta ei saa tukea VE2 ja 0-vaihtoehtojen valintaan.

Etäisyys pysyvään asutukseen on hyvä pitää yhtenevänä muiden kuntien vastaavien etäisyyksien kanssa eli 1,0-1,5 km säde on paikallaan. Nyt siitä näyttää poiketun etäisyyttä selvästi kasvattamalla. Se ilmenee, kun vertaa aiempia luonnoksia nyt esitettyihin voimalasijainteihin. Kilometriä lyhyemmät tai 1,5 km pidemmät etäisyydet aiheuttavat yhdenvertaisuusongelman muihin jo toteutettuihin tuulivoimahankkeisiin nähden eikä etäisyydestä pidä ottaa turhaa valitusprosessiäihettä. Etäisyysasia on jo ratkaistu moneen kertaan muiden kuntien kaavaprosessien aikana.

Lopuksi Liitto katsoo, että kaavoitus perustuu lain nojalla kunnan itsehallintoon. Sitä tuetaan kuntastrategialla, kunnan talousarviolla ja toiminta- ja taloussuunnitelmalla. Sen takia on hämmentävää, että kunta itse vaikeuttaa toteuttamista ja talousasiaansa ja asemaansa aivan turhaan. Lausunto-/mielipidepyyntö on osallisten ja kuntalaisten lisäksi lähetetty tarpeettomasti suurelle joukolla luonto- ja ympäristötahoja, jotka eivät tosiasiallisesti ole maanomistajina osallisia eikä kuntalaisia. Ts. tahoille, joiden mielipidettä lain mukaan kunnanvaltuuston ei tarvitse edes ottaa huomioon kuntastrategiaan eteenpäin viedessään. Tämän tyyppisellä valmistelulla vain vaikeutetaan tärkeitä ilmastotavoitteita, kuntataloutta ja tuulivoiman rakentamista – saatetaan jopa vaarantaa koko hanke.

Taitamaton valmistelu yleensäkin ruokkii kaavavalituksia. Valitukset saattavatkin kaataa koko Halsuan tuulivoimahankkeen. Kunnanvaltuustolla on ja olisi ollut jo lain nojalla yksin oikeus harkita, mitä alueita ja millaisilla tavoitteilla tarkoituksineen kaavoitetaan ja milloin kaavoitukseen ryhdytään ja otetaanko samaan kaavaan esim. luonnonsuojelutavoitteita vaiko ei. Kunnalla on myös lain nojalla velvollisuus kaavoittaa alueita vain tuulivoimaloita varten ja viedä niitä virkamiestyönä parhaalla mahdollisella tavalla eteenpäin, silloin kun se on kunnanvaltuuston tahto.

Kunnan sivuilla olevien päätösten mukaan kunnanvaltuusto ei ole päättänyt eikä siten päättämällä halunnut tuulivoiman kylkeen suojelukaavatavoitteita! Kunnanvaltuusto on sen sijaan päättänyt talousarviossaan vuodelle 2020 ja toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2021-2022 että: "tulivoiman tulo alueelle on suuri mahdollisuus niin rahavirtojen kuin sen myötä syntyvien työpaikkojen osalta. Se mahdollistaa myös muiden elinkeinojen kehittämistä alueella."; "Suunnitelmakauden lopulla arvioidaan olevan mahdollista jo saada kiinteistöveroja rakennettavista tuulivoimapuistoista. Tämä edellyttää sitä, että valtuuston kaavapäätöksistä ei tehdä valituksia."

Kokkolassa 6.2.2020

Keski-Pohjanmaan Metsänomistajien Liitto ry

Hannu Lassila
puheenjohtaja

Manu Purola
toiminnanjohtaja